

Suomen Luonnonsuojeluliitto
Kaakkois-Kymen yhdistys
c/o Raija Seppälä
Seppäläntie 27 A
49480 Summa
E-mail: raija@mehilaispesa.net
p. 050 5294938

16.10.2023

Haminan kaupungin kilpailukykyvaliokunta
PL 70, Puistokatu 2
49400 HAMINA
kirjaamo@hamina.fi

OIKAISUVAATIMUS: Viranhaltijapäätös 5.10.2023,
kaupungingeodeetti § 75 / 2023

ASIA: Sijoitusluvan myöntäminen CNGR Finland Oy:lle vedenalaisten putkien sijoittamiselle Haminan kaupungin omistamalle vesialueelle

ASIANOSAISET: CNGR Finland Oy / Haminan kaupunki

Haminan kaupungin Kilpailukykyvaliokunnan toimintasäännön 5 §:n perusteella päätös ei ole kaupungingeodeetin ratkaisuvallassa, joten viranhaltijapäätös tulee kumota.

Toimintasäännön 5 §:n perusteella kaupungingeodeetti päättää “maa- ja vesialueiden vuokraamisesta ja luovuttamisesta tilapäiseen käyttöön enintään viideksi vuodeksi”. Tehty päätös koskien CNGR Finland Oy:n vedenalaisten putkien sijoittamista ei ole tilapäistä käyttöä eikä putkien sijoittamista vesialueelle rajata viiteen vuoteen. Kysymyksessä ei ole myöskään 5 §:n mukainen pienimuotoinen ruoppaus.

CNGR Finland Oy:n purkuputken sijoittamispäätös tulee myös kumota seuraavista syistä:

Haminan kaupungin kalastusaluekartan perusteella

Lähde: <https://www.hamina.fi/asukkaalle/wp-content/uploads/sites/12/2018/03/Kalastusaluekartta.pdf> Purkuputken vesialue on nyt tarkoitettu virkistyskäyttöön ja silakankalastukseen. Viranhaltijapäätöksessä ei arvioida vaikutuksia eikä oteta lainkaan kantaa nykyiseen kalastus- ja virkistyskäyttöön. Päätöksessä otetaan kantaa vain siihen, että haittaa ei saa aiheutua laivaliikenteelle. Voiko jäteveden purkuputken sijoituspaikka

johtaa siihen, että hailiverkoilla alueella kalastaminen kielletään tai pyydetty kala ei ole enää turvallista syödä? On arvioitava ja selvitettävä vaikutukset kalastukselle ja virkistyskäytölle, joten tehty päätös tulee kumota.

Päätös ei ole Haminan kaupungin hyväksytyn Haminan v. 2023 päivitetyn Itämeri-toimenpideohjelman mukainen. Viranhaltijapäätös tulee kumota, koska se on kaupungin tuoreen Itämeriohjelman vastainen eikä päätöksessä ole otettu kantaa tänä vuonna päivitettyyn Itämeriohjelmaan. Lähde: <https://www.hamina.fi/asukkaalle/wp-content/uploads/sites/12/2023/07/haminan-itameri-toimenpideohjelma-paivitys-2023.pdf>

Kaupungin Itämeriohjelman tavoitteissa linjataan mm. seuraavaa: "Uusimpien tutkimusten mukaan yhteiskuntakehityksellä (mm. maankäyttö, maatalous ja investoinnit pistekuormituksen vähentämiseen) on vuosisadan loppuun mennessä suurempi vaikutus meren kuormituksen muutoksiin kuin ilmastonmuutoksella."

Toimenpideohjelman 2019-2023 päämäärät ovat mm. Kirkkaat rannikkovedet ja Hyvinvoiva meriluonto.

Haminan kilpailukykyvaliokunnan tulee kumota viranhaltijapäätös, joka sallii uuden pistekuormittajan kaupungin omistamalle vesialueelle kaupungin omien tavoitteiden vastaisesti. Hyväksyttyä Itämeriohjelmaa tulee noudattaa eikä viranhaltija voi sitä päätöksessään sivuuttaa. Päätöksessä ei ole käsitelty esimerkiksi yrityksen esittämää ammoniumtyppikuormitusta, joka on uutena pistekuormituksena täysin vastoin tavoitteita koskien rehevöitymisen ehkäisemistä.

Päätöksessä esitetystä CNGR Finland Oy:n purkuputkesta ei ole tehty ympäristövaikutusten arviointimenettelyä (YVA). Lähde: <https://www.ymparisto.fi/fi/osallistu-ja-vaikuta/ymparistovaikutusten-arviointi/akkumateriaalin-tuotanto-finnish-battery-chemicals-oy-kotka-ja-hamina>

Haminan kaupungin ei tule myöntää lupaa purkuputkelle vesialueelle 75-402-1-10 ennen kuin ympäristövaikutukset on arvioitu.

Akkumateriaalitehtaan YVA-menettelyssä esitetty purkuputken sijainti ei ollut mukana ja tuleekin edellyttää, että ympäristövaikutusten arviointia täydennetään uudella purkupaikalla. Haminan kaupunki voi edellyttää ympäristövaikutusten arvioinnin täydentämistä sekä sijoittamisluvan hakijalta että Kaakkois-Suomen ELY-keskukselta.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelylain (5.5.2017/252) 16 §:n mukaan arviointiohjelmassa on oltava mm. kuvaus ympäristön nykytilasta.

Purkupaikan meriluonnon ja pohjan nykytilasta ei ole mitään tietoa. Jos ei ole tietoa nykytilasta, ei voi myöskään arvioida vaikutuksia.

Sijoittamispäätös tulee kumota ja edellyttää purkuputken vaikutusten ympäristövaikutusten arviointia vesialueelle 75-402-1-10.

Kaupungin Itämeriohjelman päämäärä on hyvinvoiva meriluonto, joten myös sen perusteella on oleellista, että kaupungissa tunnetaan tarkasti purkuputkien sijoituspaikan meriluonto ennen sijoitusluvan myöntämistä. Ympäristövaikutukset koskevat niin putken paikoilleen ruoppaamista kuin sen suunniteltua käyttöä.

Päätöksen perusteluissa on puutteellista tietoa.

“Purkuputkilla johdetaan suunnitellun akkumateriaalitehtaan puhdistettuja prosessijätevesiä mereen”. CNGR Finland Oy:n ympäristölupahakemuksen mukaan yli 99,5%:a tuotannon jätteistä laskettaisiin purkuputkea pitkin mereen. Ympäristölupahakemuksen mukaan mereen johdetaan tuotannon jätteitä 142 641 tonnia vuodessa ja hyötykäyttöön tai loppusijoitukseen vain noin 600 tonnia vuodessa. Lähde: <https://ylupa.avi.fi/fi-FI/asia/2408211> Päätöksen taustatietojen tulee olla tarkasti ilmoitettuja.

Viranhaltijapäätös tulee kumota, koska akkumateriaalitehtaan jätteille on myös muita käsittely- ja käyttötarkoituksia kuin rannikkovesiin laskeminen.

Kilpailukykyvaliokunnan tulee selvittää tarkasti kiertotalousmahdollisuudet, jotka edistävät niin Itämeren suojelua kuin liiketaloutta. Natriumsulfaatti kiteytettynä sopii raaka-aineeksi kaliumsulfaattilannoitteen. Oulun yliopiston kandidaattityössä on vertailtu kaliumsulfaattilannoitteen eri valmistustapoja ja natriumsulfaatti raaka-aineena arvioidaan nykyistä Mannheim-prosessia paremmaksi valmistustavaksi (mm. matala lämpötila ja ei tarvita kallista rikkihappoa). Lähde: <http://jultika.oulu.fi/files/nbnfioulu-202204171578.pdf>

Ruotsalainen Cinis Fertilizer lannoitevalmistaja <https://www.cinis-fertilizer.com/> on lähestynyt Haminan kaupunkia tästä vaihtoehdosta. Kaupunginjohtaja Ilari Soosalu on tietoinen asiasta ainakin Cinis Fertilizerin toimitusjohtajalta 31.8.2023 saamansa sähköpostin perusteella. CNGR Finland Oy:tä tulee ensisijaisesti edellyttää kierrättämään jätteet, jolloin uutta pistekuormittajaa kaupungin Itämeriohjelman vastaisesti ei synny. Kiertotalouden mahdollisuudet myös synnyttävät uutta liiketoimintaa ja luovat työpaikkoja.

Ennen päätöksen tekemistä asiasta olisi tullut kuulla asianosaisia kuntalain (410/2015) perusteella. Nykyisen vesialueen eli kalastuksen osalta olisi tullut kuulla kalastavia asukkaita ja paikallisia kalastusyhdistyksiä. Päätöksestä olisi tullut kuulla kaupungin ympäristönsuojelua Itämeriohjelman noudattamisen ja putken asentamisen ympäristövaikutusten osalta.

Kyseisestä vesialueesta on myös tehty päätös, että sama **vesialue on vainajien tuhkan sirottelualue**. Uudesta päätöksestä olisi tullut myös kuulla ja tiedottaa Haminan seurakuntaa ennen päätöksen tekemistä.

TUHKAN SIROTTTELUPAIKAN OSOITTAMINEN HAMINAN KAUPUNGIN OMISTAMALLE MERIVESIALUEELLE.	
Haminan-Vehkalahden seurakunta PL 77, 49401 Hamina	
Haminan-Vehkalahden seurakunta on kirjeellään 3.8.2005 pyytänyt Haminan kaupunkia osoittamaan omistamaltaan vesialueelta pysyvän paikan vainajien tuhkan sirottelemista varten. Hautustoimilaki sallii hautausmaalle sijoittamisen vaihtoehtona tuhkan sirottelun vesistöön. Vesialueen käytöstä on oltava alueen omistajan tai haltijan lupa. Krematorian ylläpitäjä ei saa luovuttaa tuhkaa ellei sen sijoituspaikasta ole sitovaa tietoa.	
Vainajien tuhkan sirottelupaikkana Haminan kaupungin omistamilla merivesialueilla voidaan käyttää Pikku-Mustan saaren edustalla saaren itäpuolella olevaa vesialuetta, joka on ohjeellisesti osoitettu tämän päätöksen liitteenä olevassa kartassa.	
Hallinto- ja toimintasäntö § 52 Kaupungeodeetin ratkaisuvalla, kohta 2	

Haminan Itämeriohjelman päämäärä on suunnitelmallinen vesialueiden käyttö. Viranhaltijapäätöksessä **vesialueen eri käyttötarkoitusten (pistekuormitus, kalastus, virkistyskäyttö, vainajien tuhkan sirottelupaikka) yhteensovittamista ei käsitellä lainkaan**. Päätöksessä huomioidaan lähinnä vain satamaliikenne.

16.10.2023

Suomen Luonnonsuojeluliitto,
Kaakkois-Kymen yhdistys, puolesta

Katja Räsänen, pj

Raija Seppälä

Outi Lankia